

שאל אביך ויגידך

שאל אביך ויגידך

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 17:34

יציאת השבת: 18:31

כ"ו תשרי תשע"ז

גיליון מס' 289

שאלות ותשובות על הפרשה

עונג שבת

א-אמונה, ב-בטחון

בביה"ס היסודי בעיר ערכו מסיבת 'חומש' אחרי סיום ספר 'בראשית'. הילדים לבשו חג והגיעו בליווי הוריהם. לאחר חלוקת החומשים לילדים וסעודה חגיגית שאל אחד ההורים את המורה: "התורה מתחילה בפרשת 'בראשית' באות ב' - בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. מדוע לא פתחה התורה באות א' שהיא הראשונה בסדר האותיות?"

המורה עמד ושאל את אותו הורה: "האם כבודו מאמין שיש בורא לעולם?" האב ההמום ענה מיד: "ברור שאני מאמין!"

המשיך המורה ושאל: "האם אתה גם בוטח בו..? אם חלילה תהיה תלוי בין שמים וארץ ובורא עולם ידבר אליך מהשמים ויאמר לך: 'קפוץ אני תופס אותך' האם אתה תקפוץ או תחכה לכוחות ההצלה..?"

ההורה החל מעט לגמגם ואז אמר המורה: "האות א' מסמלת את האמונה בקב"ה, האות ב' את הבטחון בו, לא כל מי שמאמין הוא באמת בוטח בו. לכן התורה לא מתחילה באות א' אלא באות ב' לומר לך שלא מספיקה האמונה בבורא אלא הבטחון בו, וזוהי ההתחלה של כל התורה, ההתחלה של דרך החיים שלנו.."

אנחנו מאמינים בני מאמינים בקב"ה אבל האם בחנו את עצמנו אם אנו באמת בוטחים בו..? בטחון פרושו - לסמוך, אם אתה רוצה דרך לחיים שלווים יותר פשוט סמוך על בורא עולם, בטח בו בכל מה שקורה לך במשך היום!

דוד המלך בתהילים: "הַבּוֹטֵחַ בְּה' יִסְדָּד יְסוּבְּבָנוּ". הקב"ה מבטיח לך: "בטח בי ואני אסובב אותך בחסד, אתה תהיה מוקף בו" ההתחלה שלך לחיים של אושר זה בטחון, תשליך על בורא עולם הכל, בטח בו, לא רק תאמין. תראה לו בטחון ותיזכה לביטוח חיים!..

חיזוק יומי

1. מתי נקראת פרשת בראשית? בשבת שאחרי שמחת תורה.
2. "והארץ היתה תוהו ובוהו", מהם תוהו ובוהו? (א', ב' רש"י) תוהו- לשון תמיהה ושממון שהאדם תוהה ומשתומם על הבוהו שבה, ובוהו- פרושו ריקנות.
3. "ורוח אלוקים מרחפת" - הכיצד? (א', ב' רש"י) שכסא הכבוד היה עומד באויר ומרחף על פני המים ברוח פיו ובמאמרו של הקב"ה, כמו יונה המרחפת על הקן.
4. מדוע במעשה הבריאה ביום הראשון נאמר "יום אחד" ולא "יום ראשון" כמו שאר הימים, שנאמר: יום שני, שלישי וכו'? (א', ה' רש"י) מפני שהקב"ה היה אחד ויחיד בעולמו, כי אז טרם נבראו המלאכים, שהרי הם נבראו רק ביום השני כפי שמפורש בבראשית רבה.
5. השמים והארץ נבראו ביום הראשון, א"כ מדוע נאמר ביום השני "יהי רקיע" והלא כבר נברא? (א', ו' רש"י) אומנם השמים נבראו ביום הראשון אך הם היו עדיין לחים, והם התחזקו וקפאו רק ביום השני מגערת הקב"ה שציווה "יהי רקיע".
6. מדוע נקרא הרקיע "שמים"? (א', ח' רש"י) שמים- שא מים, שנושאים את המים שמעל. שמים- שם מים. וכן
7. מדוע בבריאה שביום השני לא נאמר "וירא אלוקים...כי טוב" כמו בשאר הימים? כיוון שמלאכת המים לא הסתיימה באותו היום, אלא נמשכה גם ביום השלישי ואחריה נבראו גם הצמחים, ולכן נאמר ביום השלישי פעמיים "כי טוב", אחד על היום השני ואחד על היום השלישי.
8. במה שינתה האדמה מציווי ה' בעניין עצי הפרי שנבראו ביום השלישי? (א', י"א-י"ב) ה' ציווה את הארץ שתוציא "עץ פרי עושה פרי", שטעם העץ יהיה כטעם הפרי, והיא לא עשתה כן אלא הוציאה עץ עושה פרי, עץ שעושה פירות, ואין טעם העץ כטעם הפרי.
9. ביום הרביעי נאמר "את שני המאורות הגדולים" ואח"כ "המאור הגדול...המאור הקטן"- הכיצד? (א', ט"ז רש"י) המאורות, השמש והירח, נבראו בתחילה שווים אך הלבנה נתמעטה מפני שקיטרה ואמרה: אי אפשר שני מלכים שישתמשו בכתר אחד.
10. מדוע כל השורצים במים וכן העופות הוצרכו לברכה של "פרו ורבו"? (א', כ"ב רש"י) מפני שצדים מהם ואוכלים אותם,

אבנים טובות

במגרש גדול היו אלפי אבנים, כל אחת התפארה בחשיבותה. האחת אמרה: "כמה חזקה וקשה אני", השניה אמרה: "כמה מחודדת אני", כך כל האבנים התגאו בעצמם. באותו המגרש היתה אבן אפורה ושחוקה, שאר האבנים צחקו עליה ואמרו: "מה כבר יש בך אבן אפורה, מי כבר ירצה אותך..?" יום אחד באו למקום בנאים מארמון המלך וחיפשו אבנים כדי לבנות למלך בניין מגורים חדש.

הם לקחו את כל האבנים החזקות, את כל האבנים החדות, וכל אחת מהאבנים שמחה על הזכות להיות חלק מבניין המלך.

האבן האפורה נשארה מאחור, כולם עזבו אותה בצחוק מזלזל.

לאחר כמה חודשים הבניין הושלם, בניין מפואר מאין כמוהו.

לכבוד האירוע רצה אוהבו של המלך לעצב למלך כתר חדש, הוא יצא לחפש אבנים טובות ומרגליות.

הוא הגיע אל מגרש האבנים הגדול ושם מצא אבן אפורה, הוא הסתכל עליה והחל לשפשפה בבגדיו.

ככל ששפשף כך היא הוברקה יותר עד שהייתה מנצנצת ומאירה.

לקח אותה ושם אותה באמצע הכתר. כשהגיע היום הגדול נכנס המלך אל מעונו החדש, וכשישב על כס

מלכותו הגיש לו אוהבו את הכתר המחודש. כתר נפלא ונוצץ.

כל האבנים שהיו שם זיהו את אותה האבן שמאסו וזילזלו בה, הם נבוכו והרכינו ראשם לאבן הנוצצת..

"אָבן מְאֹסוּ הַבּוֹנִים הֵיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה" (תהילים, קי"ח).

הפסוק הזה כתוב על דוד המלך, שאחיו מאסו בו ולבסוף היה לראש פינה - למלך ישראל! בחיינו אנו פוגשים כל מיני אנשים, לפעמים נראה לנו אדם קצת מוזר, קצת שפל וחסר בטחון ואנו בוחרים לא להחשיבו ולעיתים אף למאוס בו.

הראייה שלנו היא שיטחית וחיצונית בלבד, אם נעמיק בו מעט נראה שאותו אדם רב מעלה, גאון ובעל מידות טובות. אל נזלזל בשום אדם, אל ניתן לראייה הקטנה שלנו להטעות אותנו. אנו רואים רק בעיניים ובורא עולם רואה ללב האדם.

תכבד כל אדם, תעריך כל ברייה, כולנו הרי בניו של מלך, כך תזכה שגם אותך יכבדו ויעריכו כולם. מי יודע, אולי אותו אדם שתתן לו יחס שווה יתגלה לך כמעייין המתגבר ודווקא הוא זה שירים אותך מעלה..

חיזוק יומי

16. מדוע אנו מצווים להוסיף בשבת מחול על קודש, לקבל שבת לפני השקיעה ולהוציא שבת באיחור? (ב', ב' רש"י)

כיון שהאדם אינו יודע עיתותיו ורגעיו ואינו יכול לדייק, לכן מוסיף מחול על קודש, אך על הקב"ה נאמר: "ויכל אלוקים ביום השביעי" שכילה מלאכתו בדיוק בזמן, כי הוא יודע עיתותיו ורגעיו.

17. מהם ארבעת הנהרות היוצאים מגן עדן? (ב', י"א-י"ד) פישון, גיחון, חידקל ופרת.

18. מה משמעות שמות אלו? (ב', י"א רש"י)

פישון - זהו הנילוס של מצרים. נקרא פישון מפני שמי הנילוס היו פשים, מתרבים ועולים ומשקים את הארץ.

גיחון - שהמים בו היו הולכים והומים ומנגחים. חידקל - שמימיו חדים וקלים.

פרת - שמימיו פרים ורבים ומבריאים את האדם.

19. מי נתן את השמות לכל בע"ח? (ב', כ')

האדם הראשון נתן להם שמות, שנאמר: "ויקרא האדם שמות..."

20. לאחר חטא האדם בעץ הדעת ה' אומר לו "אייכה", וכי לא ידע היכן הוא? (ג', ט' רש"י)

ה' רצה להכנס עימו בדברים כדי שלא יבהל להשיב אם ה' יענישהו פתאום. ראינו זאת גם אצל קין, ה' אמר לו "אי הבל אחיך" וכן אצל בלעם "מי האנשים האלה עמך", ה' ידע כמובן אך רצה להכנס עימם בדברים.

לכן הוצרכו לברכה שיתרבו.

11. מדוע החיות לא נתברכו בפרו ורבו, והרי גם אותם צדים? (א', כ"ב רש"י)

מפני שהנחש לפני שנתקלל הלך על רגליו והיה חלק מהם, אך כיוון שהיה עתיד להתקלל לא ברך את החיות כדי שהנחש לא יהיה שותף לברכה ולא יתרבה.

12. מה נבראו ביום השישי?

החיות, הבהמות והרמשים הרומשים על הארץ ובסוף להבדיל נברא האדם.

13. ה' ברך את האדם ואשתו בברכת "פרו ורבו", מהי ברכה זו? (א', כ"ח רש"י)

פרו- לשון פירות, שאם היה מברך אותם רק ב"פרו"- היה מוליד אחד ולא יותר, לכן באה הברכה "ורבו"- שאחד מוליד הרבה.

14. מה היה מותר לאדם ולבהמה לאכול בתחילה ומתי הותר להם לאכול בשר? (א', כ"ט רש"י)

בתחילה נאמר להם שכל ירק ועשב הארץ ועצי הפרי יהיה להם לאוכלה, אך כשבאו בני נוח הותר לאכול בשר.

15. מדוע בסיום הבריאה ביום שישי נאמר "יום השישי" בתוספת האות ה' שלא הוזכרה בשאר הימים? (א', ל"א רש"י)

כיוון שה' היתנה תנאי שעמ"י יקבלו עליהם חמישה חומשי תורה כנגד האות ה'. דבר אחר: "יום השישי" הוא ו' סיון המוכן למתן תורה.

חלימוד בעלון מוקדש

ליולדת טליה אריאלה בת שרה ולתינוקת הרכה